

گزارش جمعیت در ایران و رابطه آن با صندوق جمعیت

مهمترین مسائل و چالش‌های جمعیتی

الف) چالش‌های جمعیتی

ب) چالش‌های فرهنگی – اجتماعی

ج) چالش‌های اقتصادی

د) چالش‌های سیاسی – امنیتی

چالش های جمعیتی

۱. بحران میزان باروری و تجدید نسل

۲. کاهش حجم کل جمعیت ملی

۳. بحران کاهش نیروی در سن کار

۴. بحران سالمندی جمعیت

۵. افزایش مهاجرت های بین المللی و تغییرات هویتی و فرهنگی

جایگاه جهانی ایران از لحاظ جمعیت

- **جمعیت جهان: حدود ۷ میلیارد نفر**
- **آخرین آمار جمعیت کشور (تا پایان اسفند ۱۳۹۲):**
  - حدود ۷۷ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر (حدود یک درصد جمعیت جهان)
- **نرخ رشد جمعیت: حدود ۱.۳ درصد**
  - (در حال حاضر سالانه حدود یک میلیون نفر به جمعیت کشور افزوده می‌شود)
- **رتبه از لحاظ جمعیت:**
  - هجدهم در جهان
  - دهم در آسیا
  - سوم در منطقه (بعد از پاکستان و مصر و با اندکی اختلاف، قبل از ترکیه)

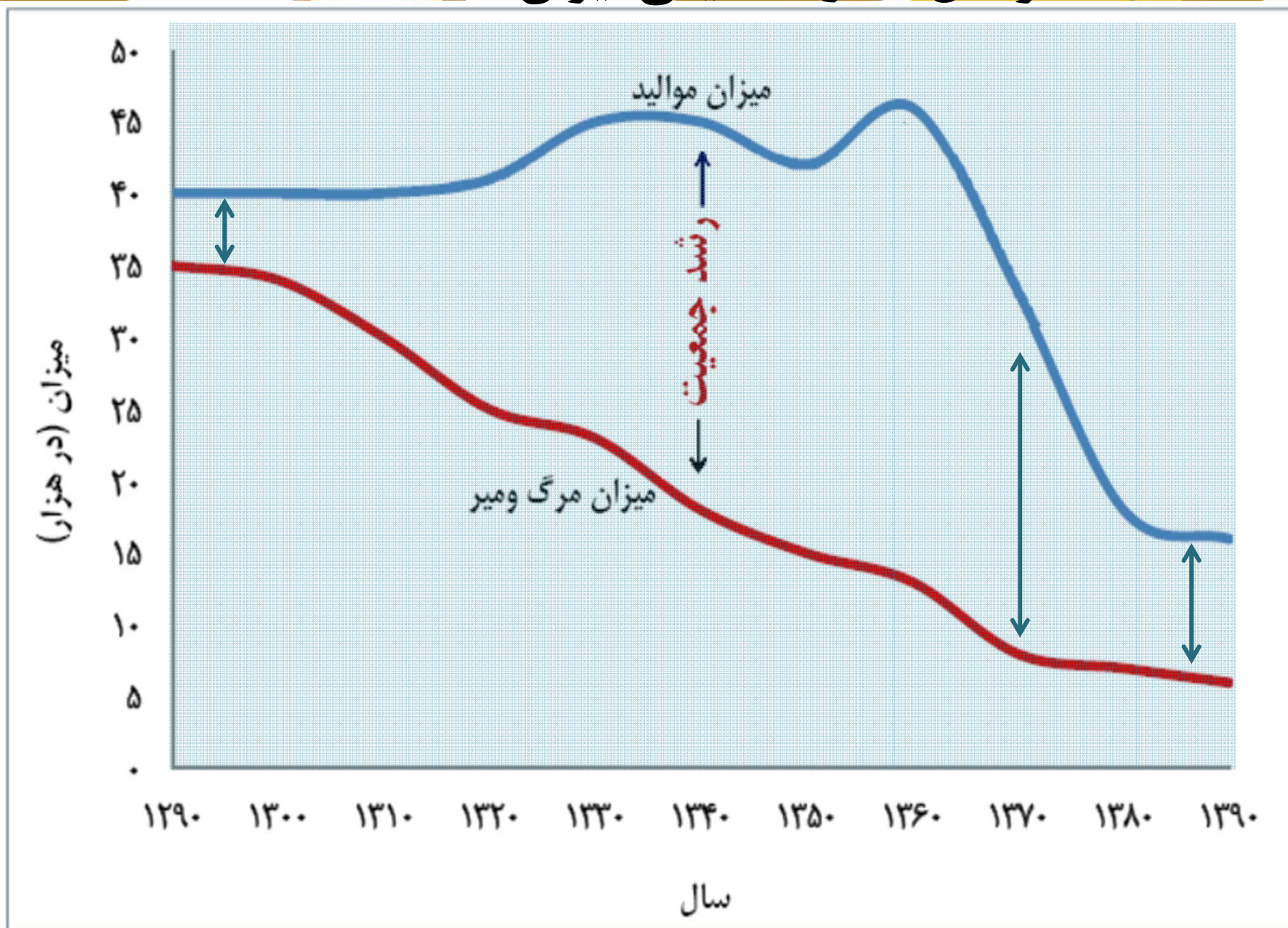
ترکیب جمعیت ایران

(نتایج سرشماری ۱۳۹۰)

- **کودکان و نوجوانان (زیر ۱۵ سال)**
  - ۲۳.۴ درصد معادل ۱۷.۵ میلیون نفر
- **جوانان (۱۵ تا ۲۹ ساله):**
  - ۳۱.۵ درصد معادل ۲۳.۷ میلیون نفر
- **میانسالان (۳۰ تا ۶۴ ساله):**
  - ۳۹.۳ درصد معادل ۲۹.۵ میلیون نفر
- **سالمندان (۶۵ ساله و بیشتر):**
  - ۵.۷ درصد معادل ۴.۲ میلیون نفر
- **جمعیت سالمندان مطابق تعریف وزارت بهداشت (۶۰ ساله و بیشتر):**
  - ۸.۲ درصد معادل ۶.۲ میلیون نفر

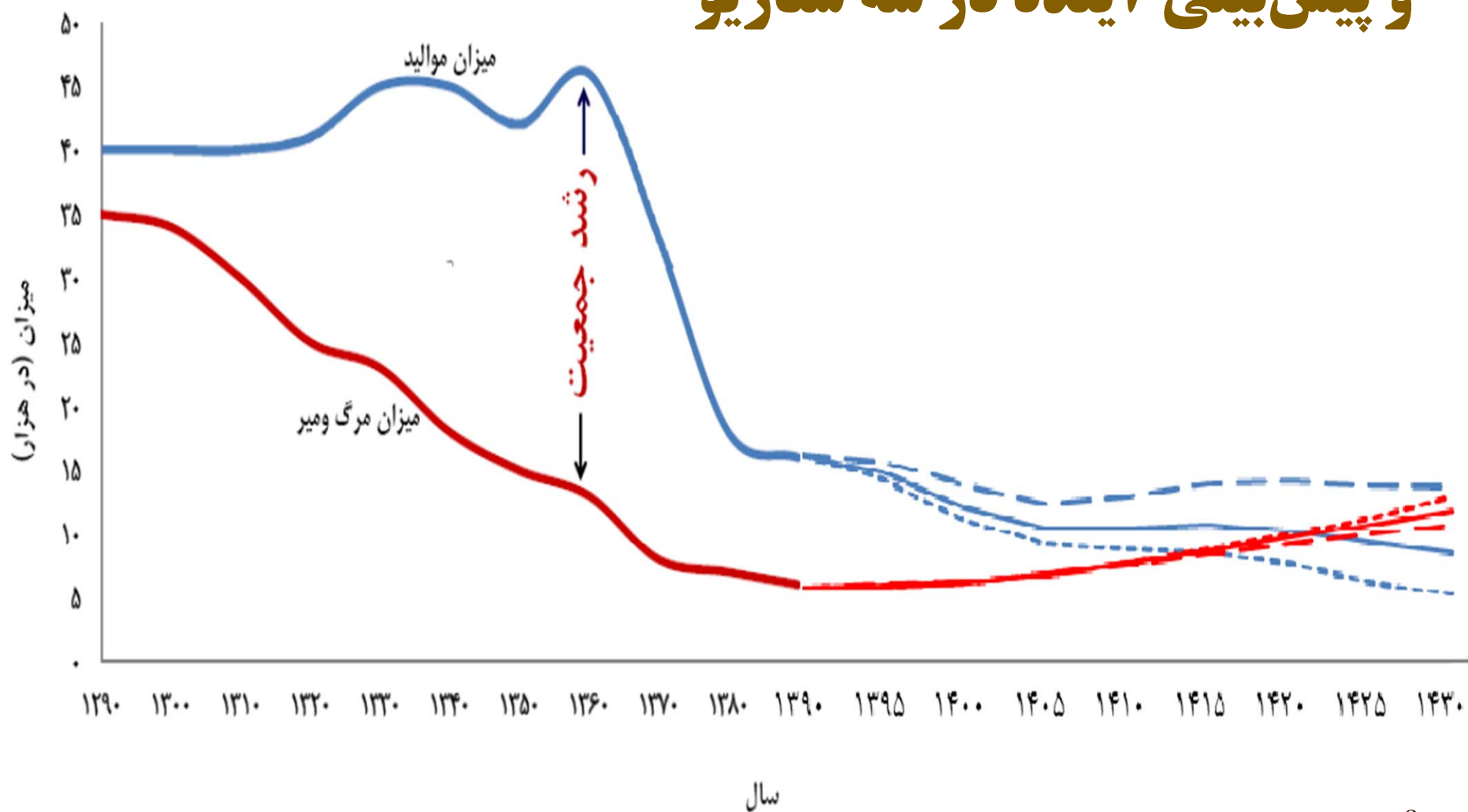

مراحل گذار جمعیتی ایران، ۱۲۹۰-۱۳۹۰

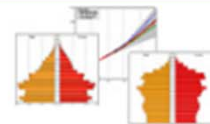

منبع: همایش ملی جمعیت، تعالی و راهبردها. اسفند ۱۳۹۱

مراحل گذار جمعیتی ایران، ۱۲۹۰-۱۳۹۰ و پیش‌بینی آینده در سه سناریو

Home

Documentation

Introduction

Selected Results

Publications

Software Tools

1. Figures: Input

Fertility

Fertility-Change Model

Probabilistic Projections

Life Expectancy at Birth

Life-Exp.-Change Model: Female

Prob. Projections: Female

Prob. Projections: Male

Prob. Proj.: M/F gap

Prob. Proj.: M/F comparison

Prob. Projections vs. WPP2010

2. Figures: Results

Total Population

Population Age 0-14

Population Age 15-64

Population Age 65+

Child Dependency Ratio

Old-age Dependency Ratio

Total Dependency Ratio

3. Data

Input Data

Summary Output Data

Other Information

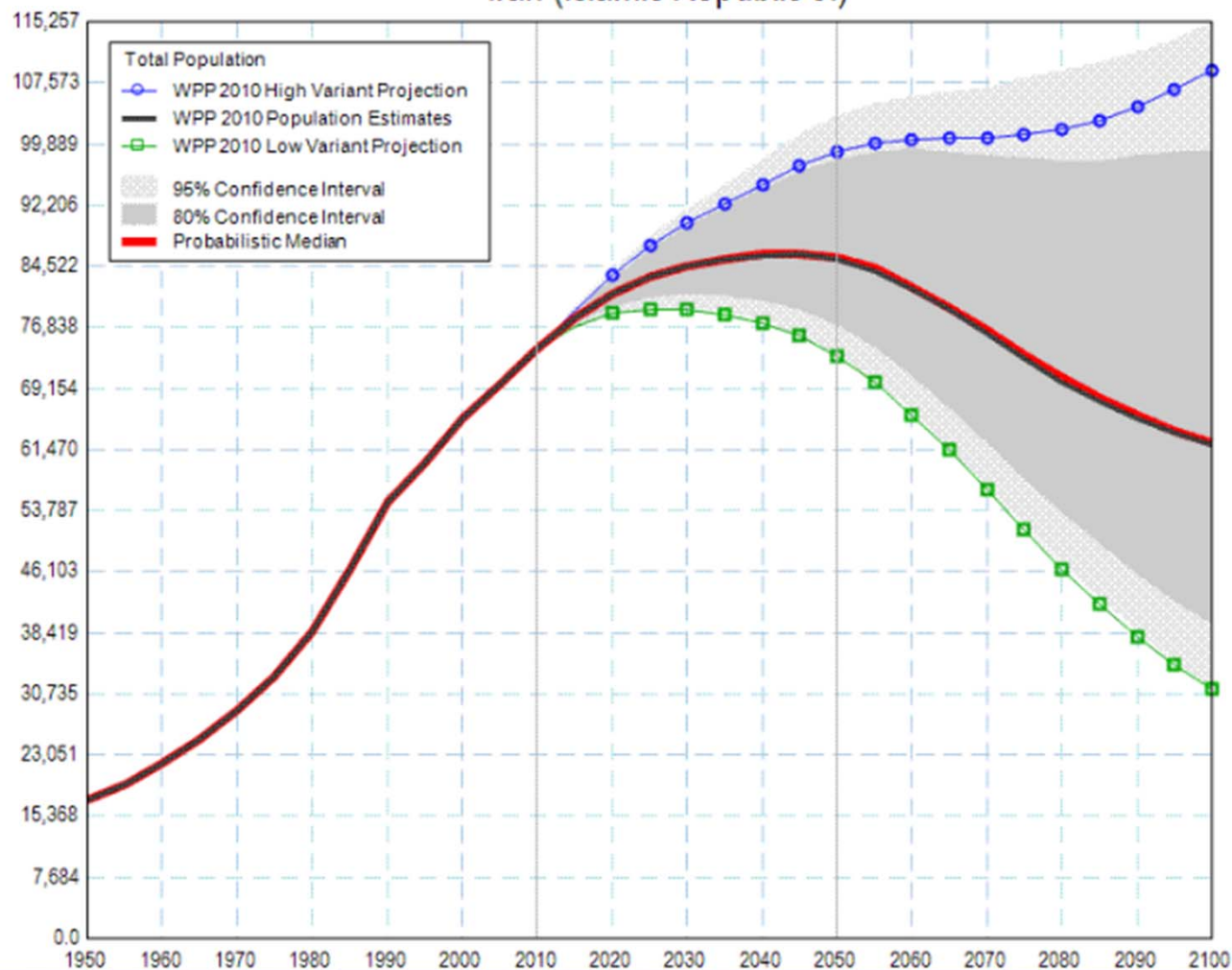
Order CD-ROM

Contact: Projection Section

Probabilistic Population Projections: Total Population (thousands)

Based on the 2010 Revision of the World Population Prospects.

Iran (Islamic Republic of)

Iran (Islamic Republic of)

	2010
Total population (thousands)	73 974
Population density (persons per square km)	45
Percentage of population under age 15	22.9
Percentage of population age 15-24	22.0
Percentage of population age 15-64	71.8
Percentage of population aged 65+	5.2

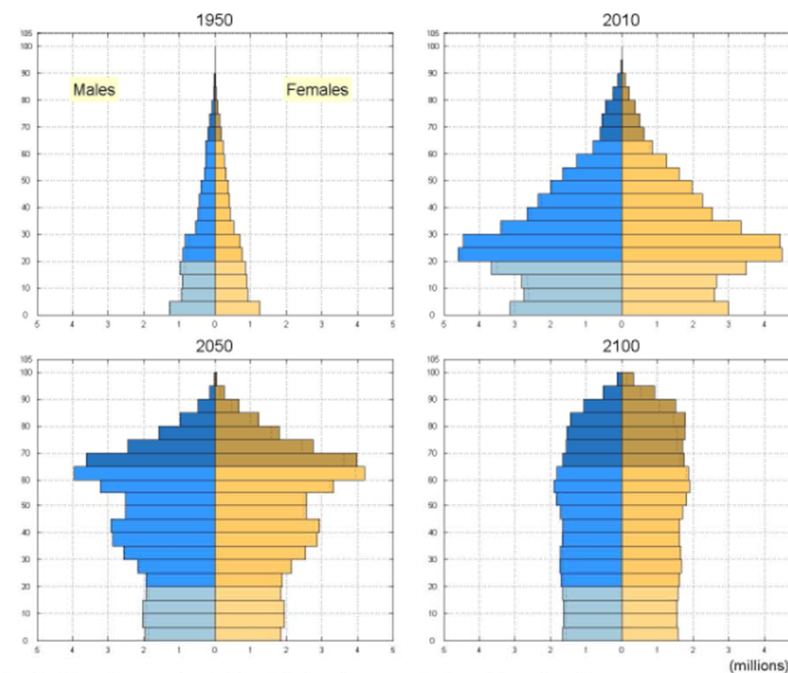
	2005-2010
Annual rate of population change (percentage)	1.2
Total fertility (children per woman)	1.77
Under-five mortality (5q0) per 1,000 live births	37
Life expectancy at birth (years)	72.1

Note: data presented for the projection period 2010-2100 refer to the medium fertility variant.

The designations employed and the presentation of material on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Secretariat of the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

Population by age groups and sex (absolute numbers)

The dotted line indicates the excess male or female population in certain age groups. The data are in thousands or millions.

United Nations Department of Economic and Social Affairs/Population Division
World Population Prospects: The 2010, Volume II: Demographic Profiles

521

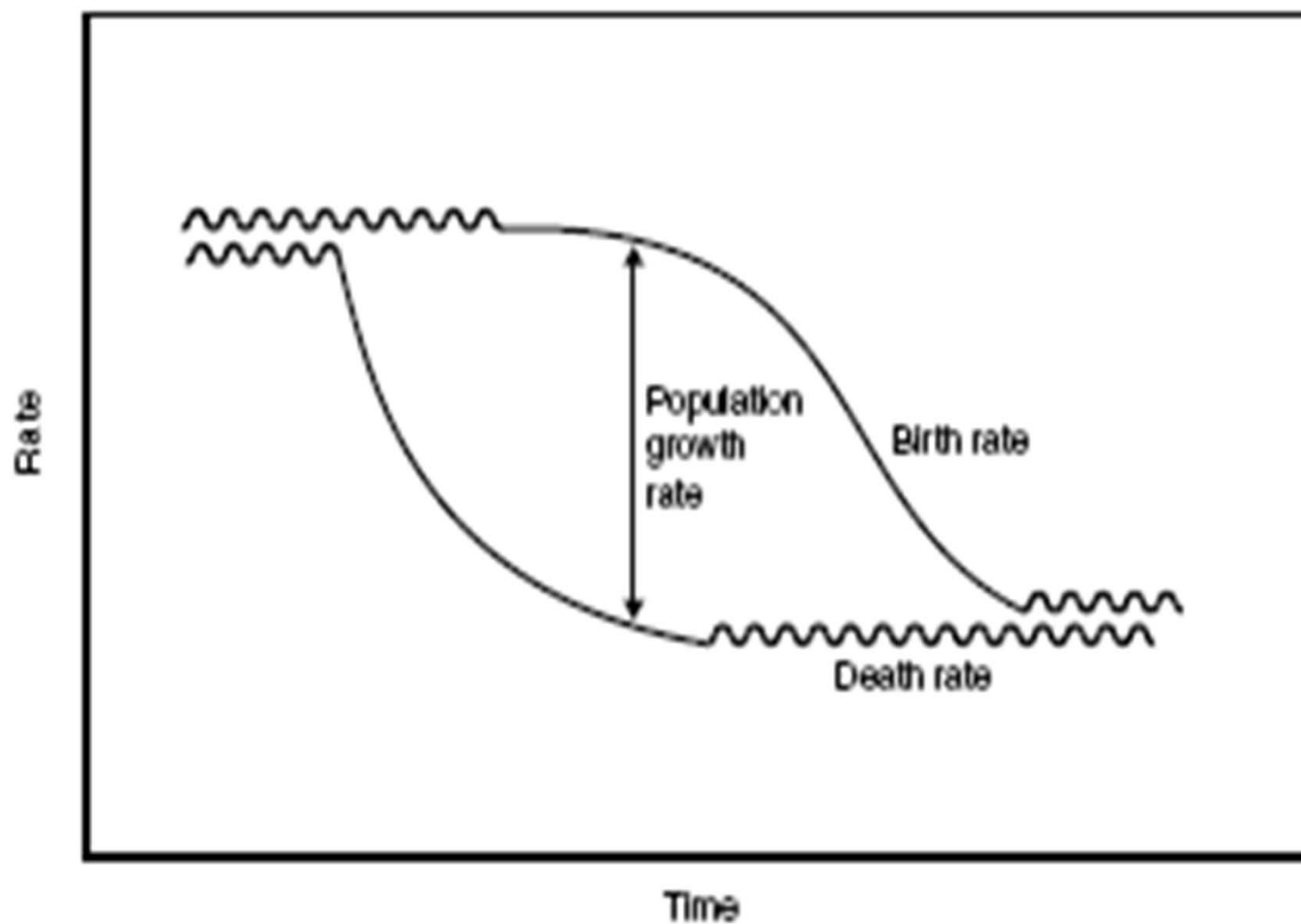
نرخ باروری کل در جهان، آسیا و ایران از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۵

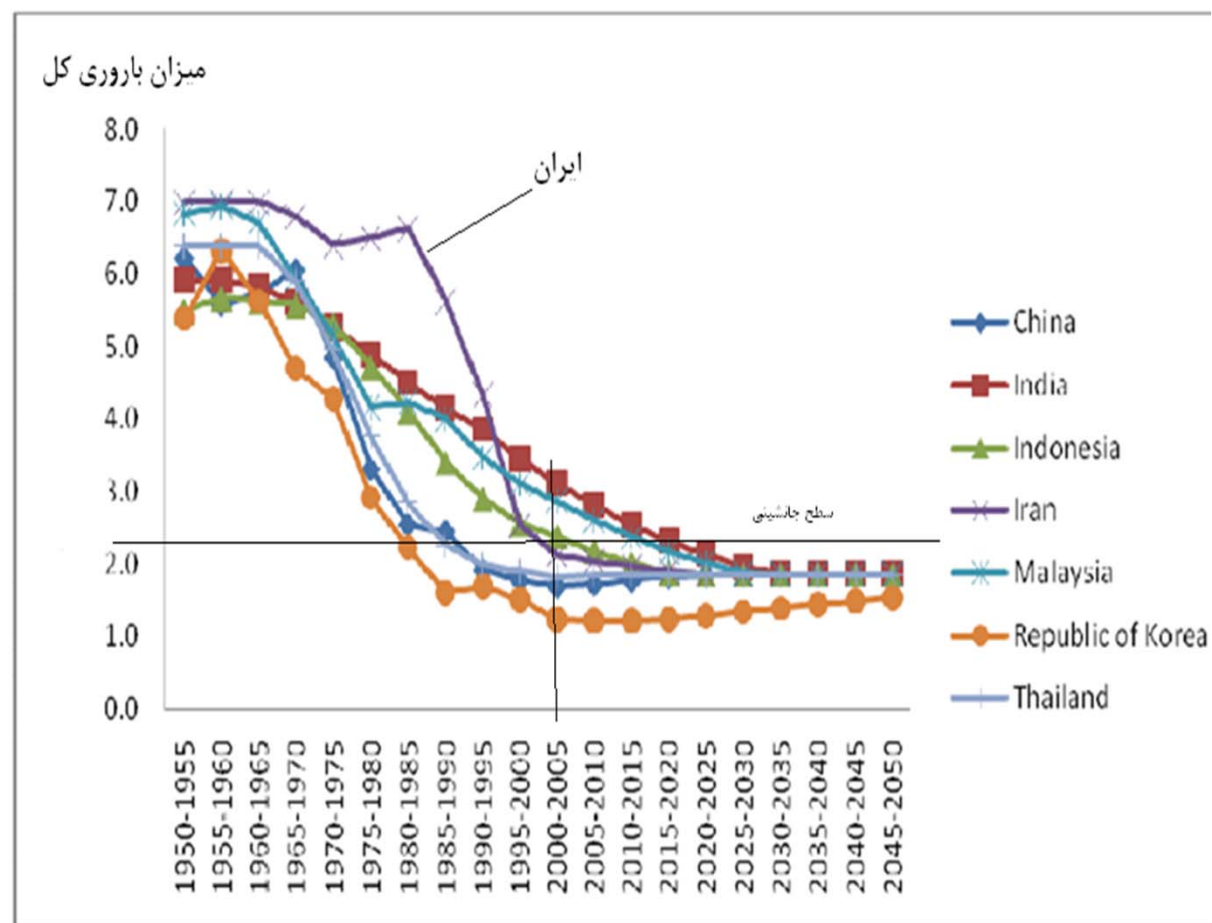
■ ایران ■ آسیا ■ جهان

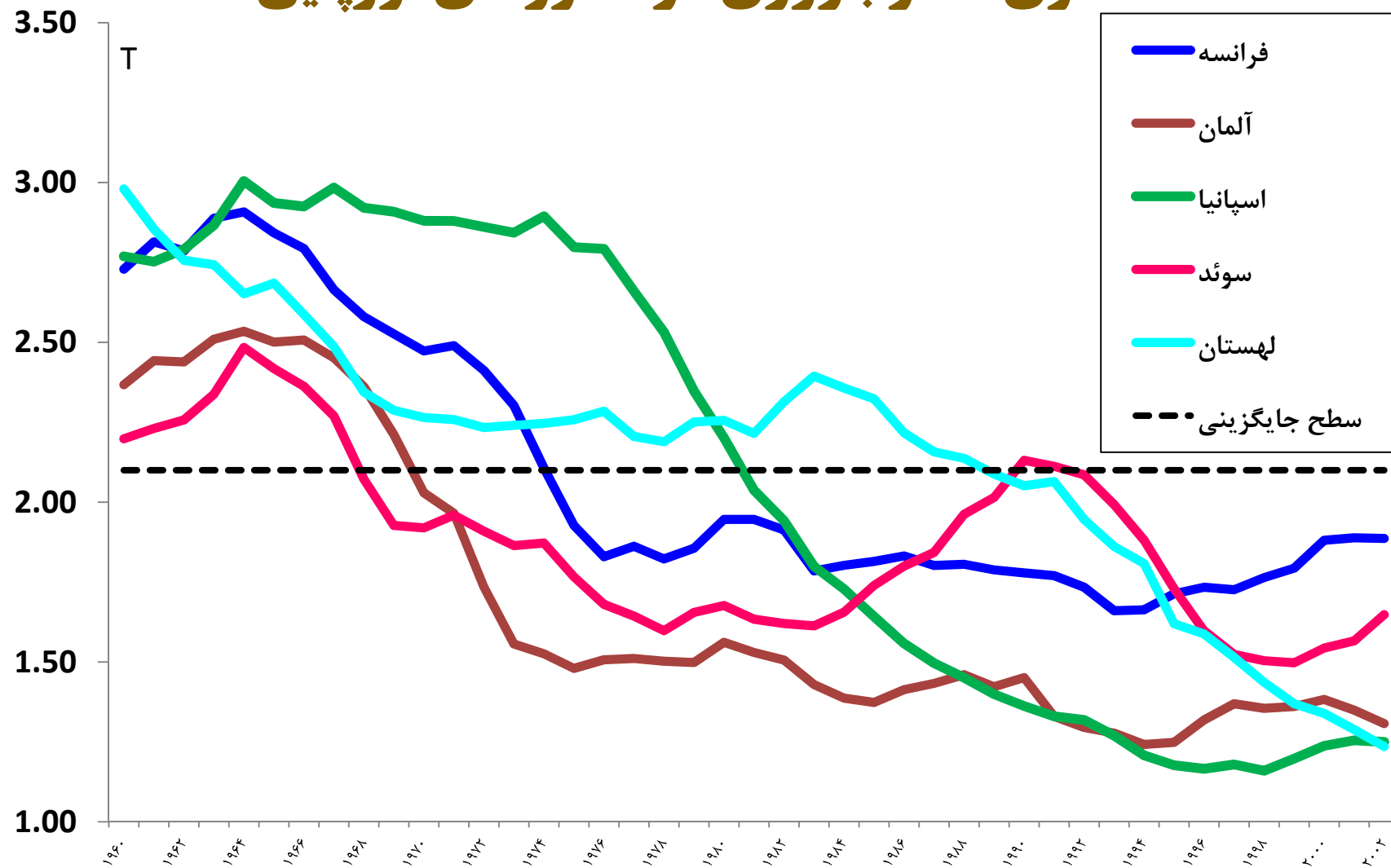
مدل کلی مراحل گذار جمعیتی

الگوی گذار باروری در کشورهای آسیایی

الگوی گذار باروری در کشورهای اروپایی

روند تحولات

بند ج قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور جمعیت:

خطوط کلی سیاست کاهش موالید کشور

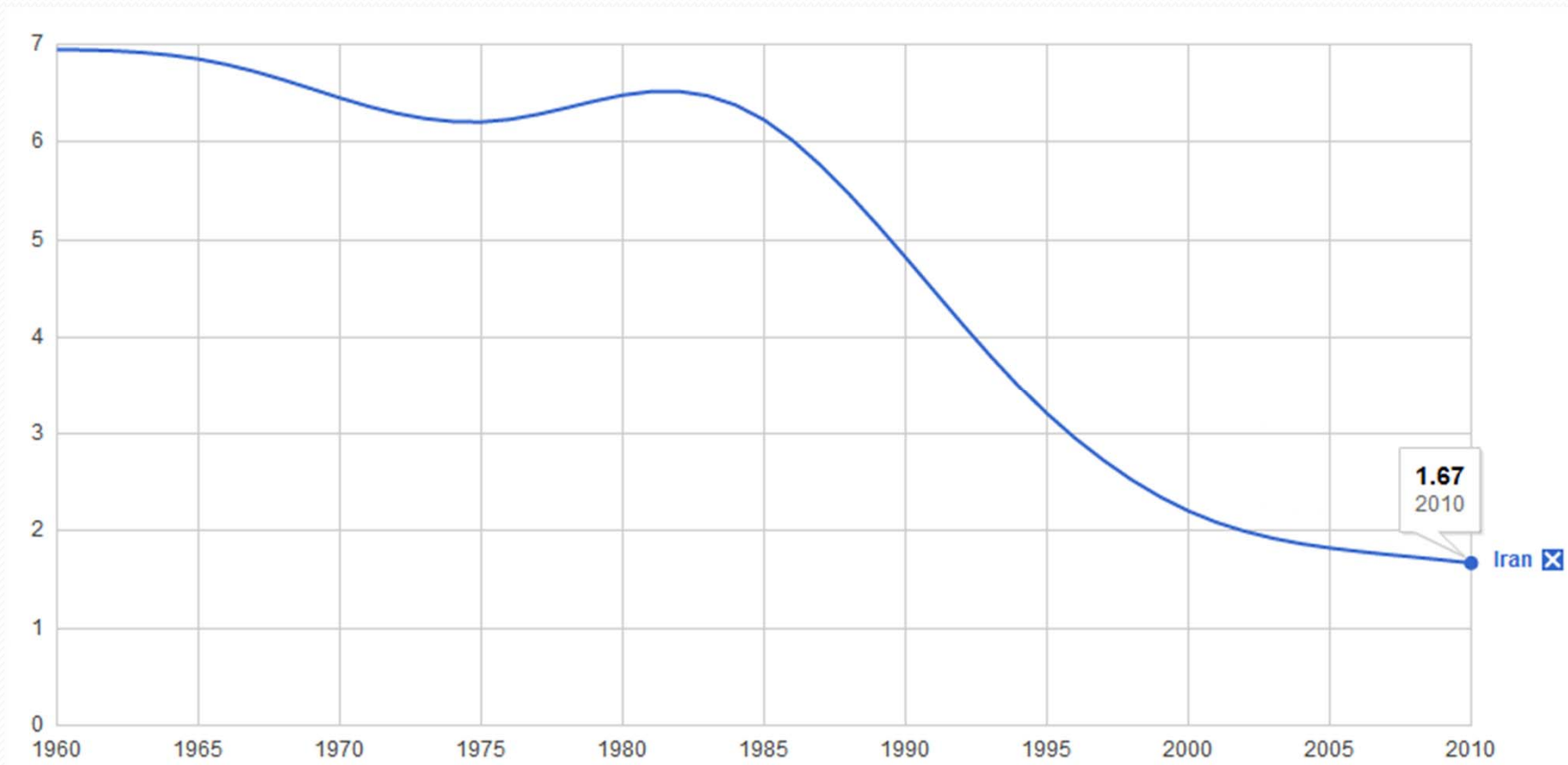
□ کاهش نرخ باروری از $6/4$ (سال ۱۳۶۵) به 4 در سال ۱۳۹۰

□ کاهش نرخ رشد جمعیت: از $3/2$ به $2/3$ درصد در همین مدت

کاهش فراگیر باروری در کشور

- ❖ برخی از استانهای کشور باروری خیلی پایینی را تجربه نموده‌اند.
- ❖ چهار استان کشور میزان باروری بین $1/2$ و $1/6$ فرزند (تهران، گیلان، اصفهان و سمنان)
- ❖ ۱۳ استان نیز باروری بین $1/7$ و $2/1$ فرزند داشته‌اند.
- ❖ میزان باروری کل در ۱۲ استان بین $2/1$ و $2/4$ فرزند بوده است.
- ❖ تنها استان‌های هرمزگان با میزان باروری کل $2/5$ و سیستان بلوچستان با باروری کل $3/7$ فرزند بالاترین باروری در کل کشور را دارا بوده‌اند
- ❖ میزان باروری کل در سال ۱۳۹۰ به حدود $1/7$ فرزند برای هر مادر رسیده است.

روند رو به کاهش نرخ باروری در ایران

نرخ باروری کل: متوسط فرزندان زنده متولد شده به ازای یک زن در ایران

منبع: بانک جهانی

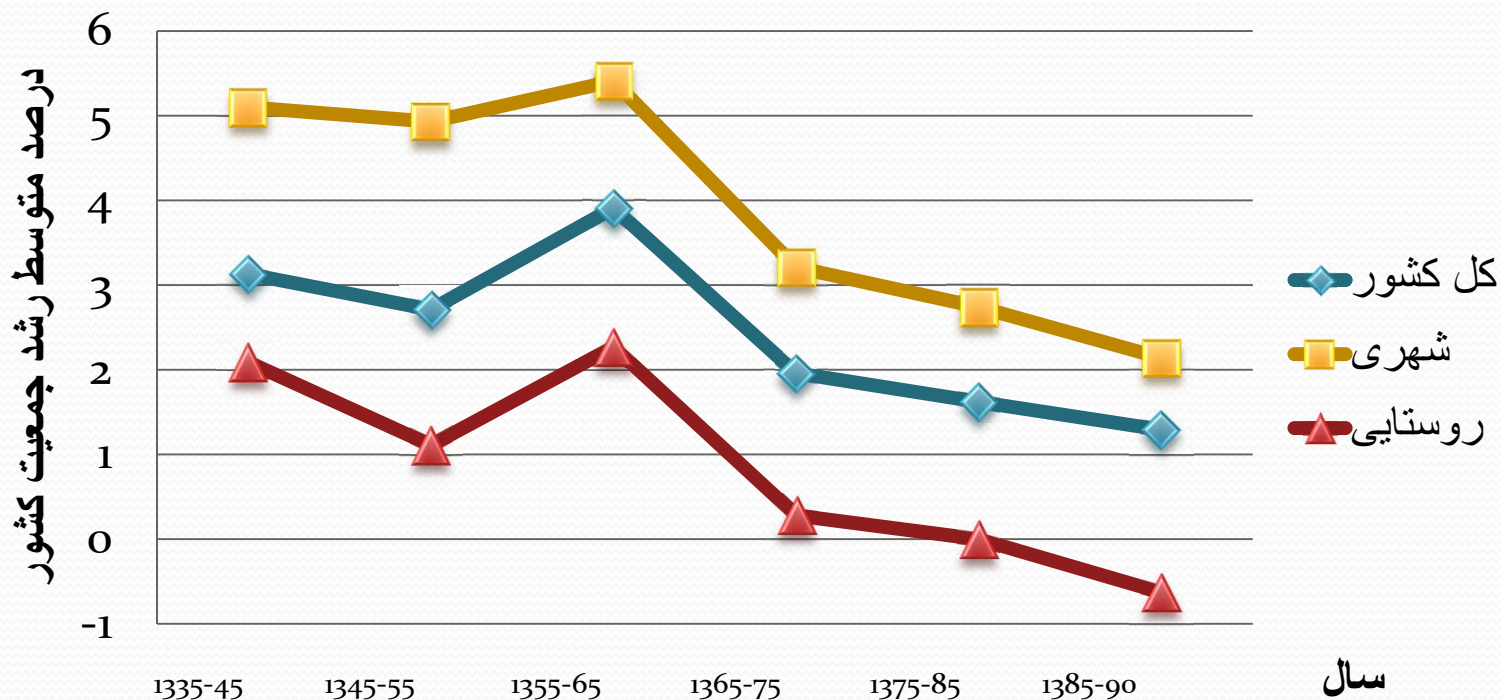
تحول میزان باروری کل و ناخالص تجدید نسل در سالهای ۹۰-۱۳۶۷

سال	میزان باروری کل	میزان ناخالص تجدید نسل
۱۳۶۷	۶.۲	۳.۰۳
۱۳۷۱	۴.۰	۱.۹۵
۱۳۷۹	۲.۱	۱.۰۲
۱۳۸۵	۱.۸	۰.۸۷
۱۳۹۰	۱.۷ (ثبت احوال) ۱.۶ (سازمان ملل)	۰.۷۸

تحولات میزان باروری کل طی سالهای ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۱ در کشورهای مسلمان

ردیف	کشور	میزان باروری کل		تغییرات مطلق	رشد سالانه	ردیف	کشور	میزان باروری کل		تغییرات مطلق	رشد سالانه
		۲۰۱۱	۲۰۰۵					۲۰۱۱	۲۰۰۵		
۱	آلبانی	۲.۳	۲.۷	-۰.۸	-۳۴.۸	۲۳	قیرقیزستان	۱.۵	۲.۶	-۰.۱	-۳.۷
۲	ایران	۲.۱	۲.۹	-۰.۵	-۲۳.۸	۲۴	مالزی	۱.۶	۲.۶	-۰.۳	-۱۰.۳
۳	مالدیو	۴.۳	۳.۵	-۲.۶	-۶۰.۵	۲۵	مصر	۱.۷	۲.۶	-۰.۹	-۲۵.۷
۴	امارات متحده عربی	۲.۵	۳.۵	-۰.۸	-۳۲.۰	۲۶	سوریه	۱.۷	۲.۸	-۰.۷	-۲۰.۰
۵	لبنان	۲.۳	۳.۵	-۰.۵	-۲۱.۷	۲۷	اردن	۱.۸	۲.۹	-۰.۶	-۱۷.۱
۶	تونس	۲	۳.۸	-۰.۱	-۵.۰	۲۸	تاجیکستان	۱.۹	۳.۲	-۰.۶	-۱۵.۸
۷	برونئی	۲.۵	۴.۳	-۰.۵	-۲۰.۰	۲۹	پاکستان	۲	۳.۲	-۱.۱	-۲۵.۶
۸	ترکیه	۲.۵	۵.۱	-۰.۵	-۲۰.۰	۳۰	جیبوتی	۲	۳.۶	-۱.۵	-۲۹.۴
۹	الجزایر	۲.۵	۴.۴	-۰.۴	-۱۶.۰	۳۱	سودان	۲.۱	۴.۲	-۰.۲	-۴.۵
۱۰	اندونزی	۲.۴	۵.۸	-۰.۳	-۱۲.۵	۳۲	موریتانی	۲.۱	۴.۴	-۱.۴	-۲۴.۱
۱۱	آذربایجان	۱.۹	۵	۰.۳	۱۵.۸	۳۳	سنگال	۲.۲	۴.۶	-۰.۴	-۸.۰
۱۲	مراکش	۲.۸	۴.۹	-۰.۶	-۲۱.۴	۳۴	کومور	۲.۲	۴.۷	-۰.۲	-۴.۱
۱۳	قطر	۳	۴.۷	-۰.۸	-۲۶.۷	۳۵	گامبیا	۲.۲	۴.۷	۰	۰.۰
۱۴	بنگلادش	۳.۲	۶.۵	-۱	-۳۱.۳	۳۶	سیرالئون	۲.۲	۴.۷	-۱.۸	-۲۷.۷
۱۵	عمان	۳.۸	۶.۲	-۱.۶	-۴۲.۱	۳۷	یمن	۲.۲	۴.۹	-۱.۳	-۲۱.۰
۱۶	ازبکستان	۲.۷	۵.۱۵	-۰.۴	-۱۴.۸	۳۸	گینه	۲.۳	۴.۹	-۰.۲۵	-۴.۹
۱۷	ترکمنستان	۲.۸	۶.۷	-۰.۵	-۱۷.۹	۳۹	چاد	۲.۳	۵.۸	-۰.۹	-۱۳.۴
۱۸	کویت	۲.۴	۶.۷	-۰.۱	-۴.۲	۴۰	بورکینافاسو	۲.۳	۵.۸	-۰.۹	-۱۳.۴
۱۹	بحرین	۲.۵	۶.۹	-۰.۱	-۴.۰	۴۱	مالی	۲.۴	۶.۱	-۰.۸	-۱۱.۶
۲۰	جهان	۲.۷	۶.۴۴	-۰.۳	-۱۱.۱	۴۲	سومالی	۲.۴	۶.۳	-۰.۱۴	-۲.۲
۲۱	لیبی	۳	۵.۸	-۰.۶	-۲۰.۰	۴۳	نیجر	۲.۴	۶.۹	۱.۱	۱۹.۰
۲۲	عربستان سعودی	۴.۱		-۱.۵	-۳۶.۶			۲.۶			

متوسط رشد جمعیت کشور

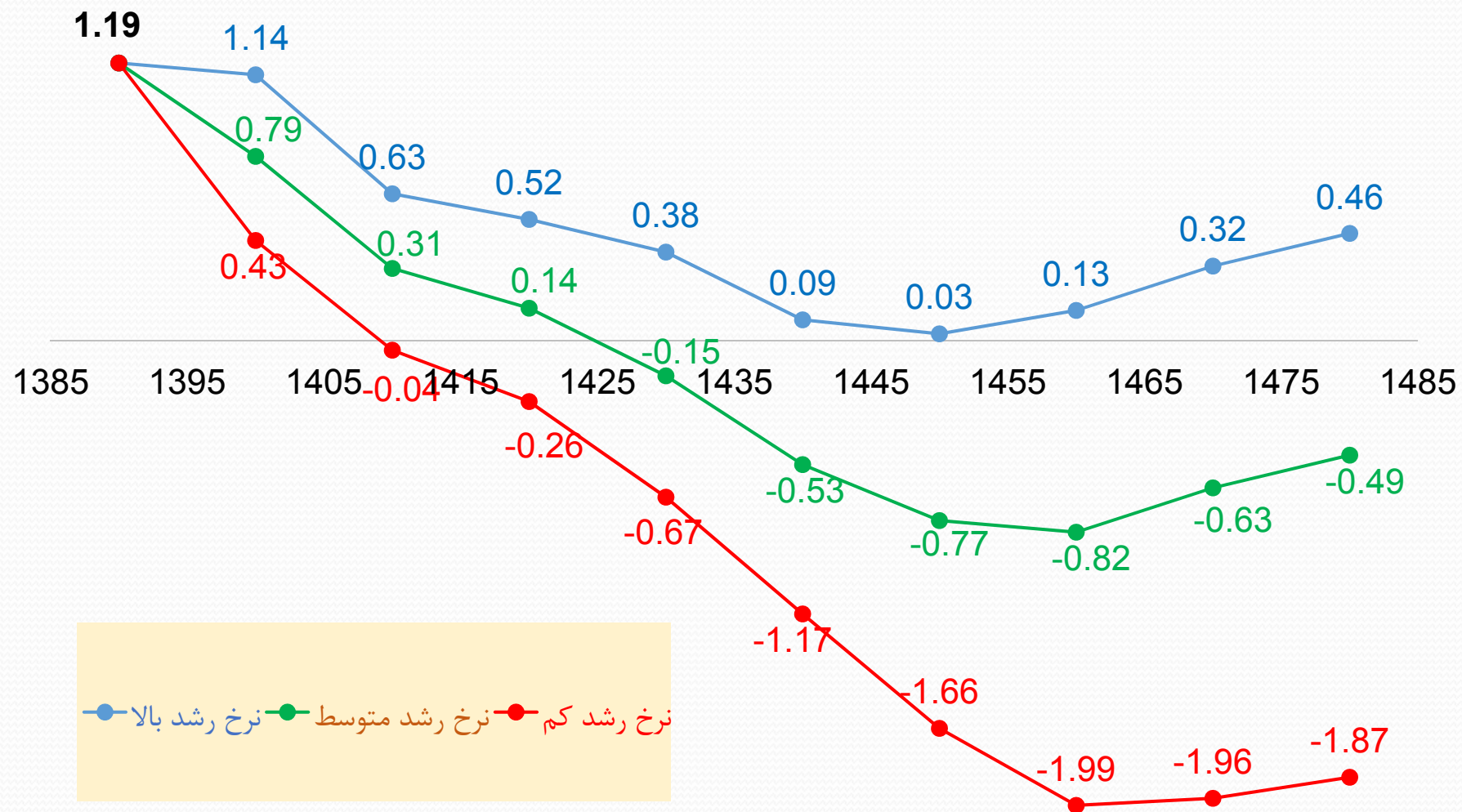
متوسط رشد سالانه جمعیت : منظور افزایش سالانه تعداد جمعیت به ازای هر ۱۰۰ نفر است.

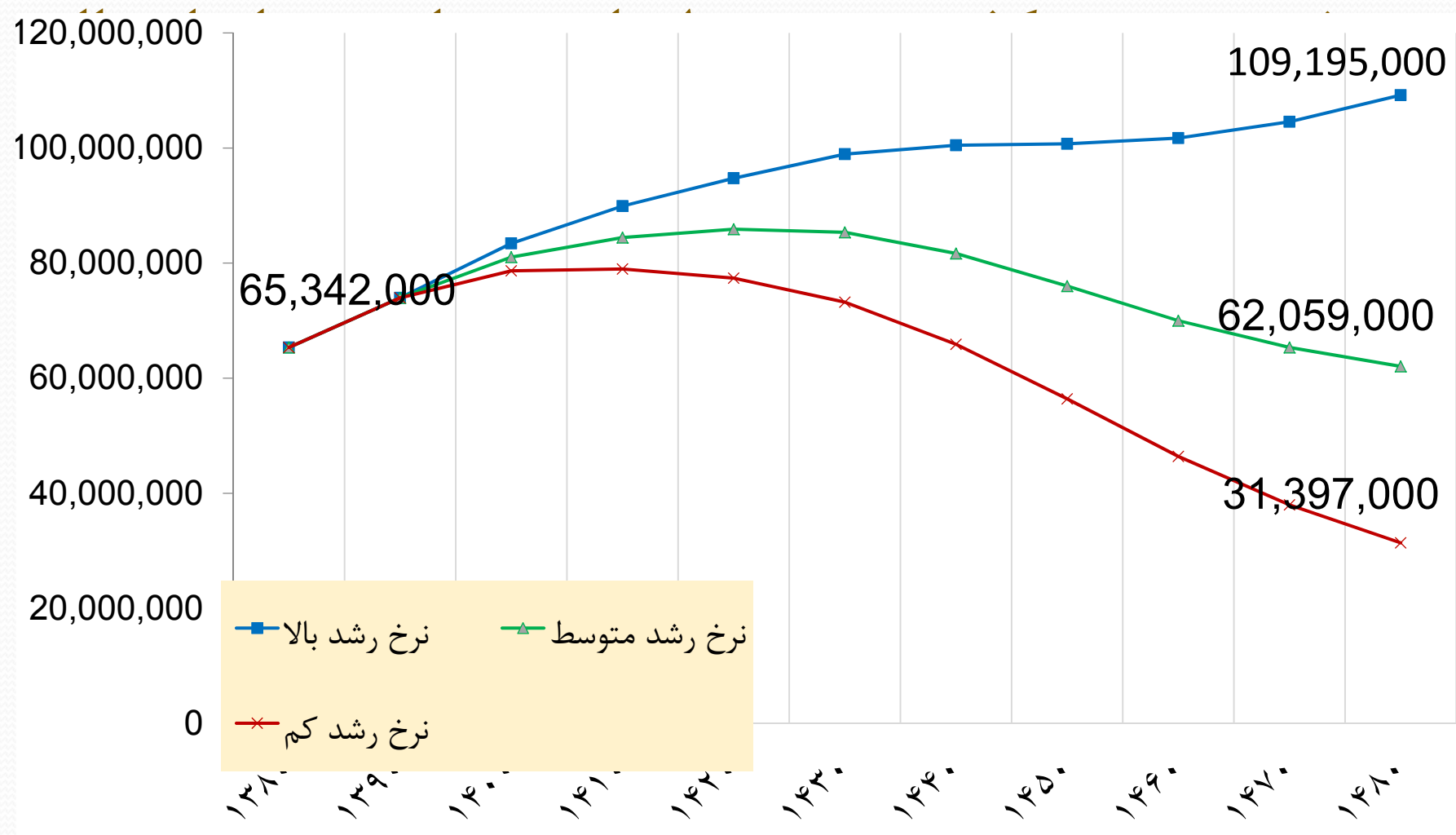
در این نمودار به روشنی محسوس است که رشد جمعیت در شهرها و روستاها به شدت رو به کاهش است. در حقیقت جمعیت ایران در چند سال آینده، جمعیت پیری خواهد بود.

منبع: سرشماری های عمومی نفوس و مسکن ۱۳۳۵ الی ۱۳۹۰ مرکز آمار ایران <http://www.amar.org.ir>

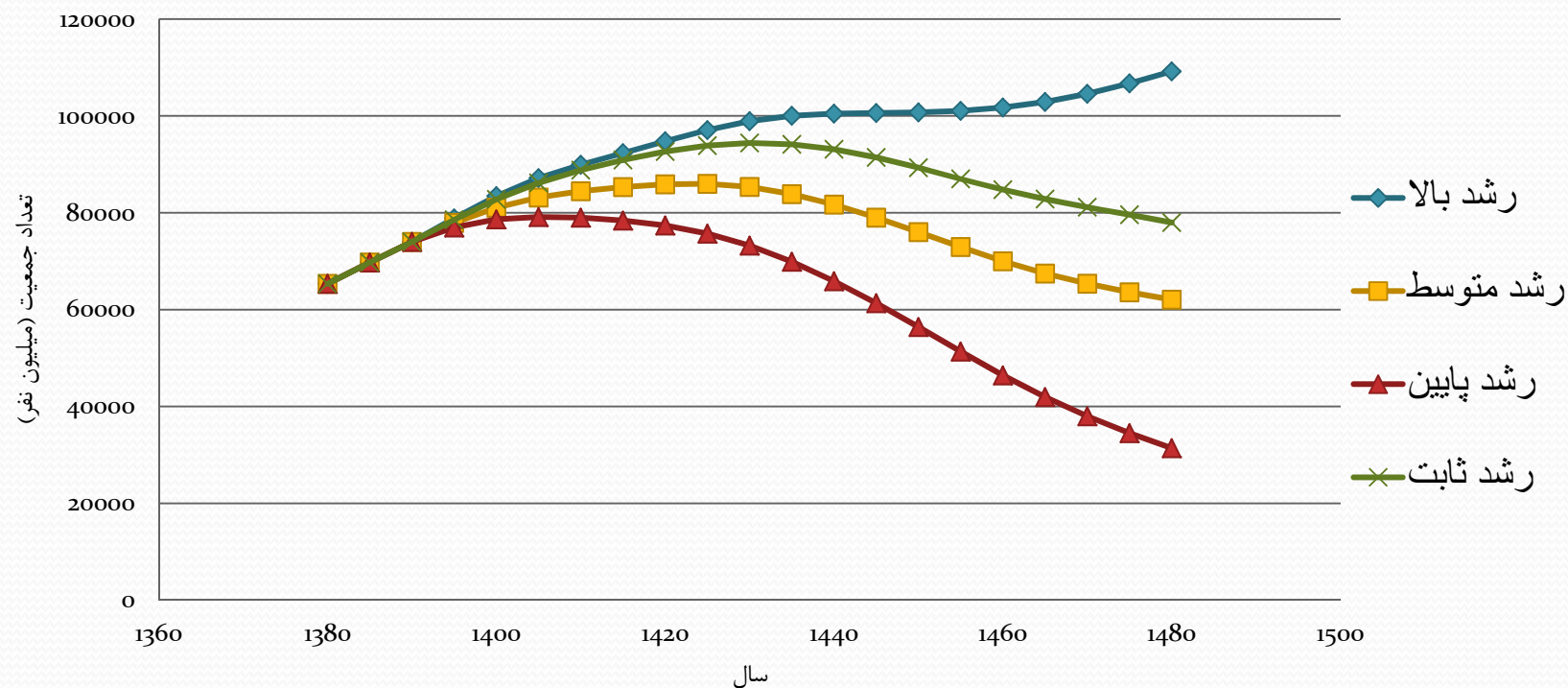
سناریوهای سازمان ملل در مورد روند آینده رشد جمعیت ایران

تعداد جمعیت در سناریوهای مختلف در یک نگاه

تعداد جمعیت در سال‌های مختلف برای سناریوهای مختلف

تحولات جمعیتی کشورهای منتخب دنیا بر اساس چهار سناریوی ثابت، متوسط، بالا و پایین
در سال ۲۰۰۹ (U.N,2009)

کشور	سال	سناریوی رشد کم	سناریوی رشد متوسط	سناریوی رشد بالا	سناریوی رشد ثابت
ایران	۱۳۹۰	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴
	۱۴۸۰	۳۱/۳۹۷	۶۲/۰۵۴	۱۰۹/۱۹۵	۷۷/۹۹۶
آمریکا	۱۳۹۰	۳۱۰/۳۸۴	۳۱۰/۳۸۶	۳۱۰/۳۸۴	۳۱۰/۳۸۴
	۱۴۸۰	۳۱۰/۶۵۴	۴۷۸/۰۲۶	۷۰۵/۵۶۳	۴۷۲/۲۶۰
آلمان	۱۳۹۰	۸۲/۳۰۲	۸۲/۳۰۲	۸۲/۳۰۲	۸۲/۳۰۲
	۱۴۸۰	۴۳/۰۰۶	۷۰/۳۹۲	۱۰۸/۶۲۹	۴۴/۴۵۴
انگلیس	۱۳۹۰	۶۲/۰۳۶	۶۲/۰۳۶	۶۲/۰۳۶	۶۲/۰۳۶
	۱۴۸۰	۴۶/۹۰۶	۷۵/۶۷۶	۱۱۵/۵۷۵	۶۴/۱۶۹
فرانسه	۱۳۹۰	۶۲/۷۸۷	۶۲/۷۸۷	۶۲/۷۸۷	۶۲/۷۸۷
	۱۴۸۰	۵۱/۳۱۷	۸۰/۲۸۸	۱۱۹/۹۴۷	۷۴/۶۴۹
ژاپن	۱۳۹۰	۱۲۶/۵۳۶	۱۲۶/۵۳۶	۱۲۶/۵۳۶	۱۲۶/۵۳۶
	۱۴۸۰	۵۵/۲۱۳	۹۱/۳۳۰	۱۴۱/۷۴۹	۵۶/۸۴۶

**آمار نرخ باروری در کشورهای
مختلف جهان در سال ۲۰۱۰
و موقعیت ایران در این نمودار**

